

УДК 636.4.

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ МАТОК УЕЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ СЕЛЕКЦІЇ ІТ УААН

О.М.Церенюк, Ю.О.Роздайбіда, Л.Л.Запорожан
Інститут тваринництва УААН, д/г ІТ УААН «Гонтарівка»

У статті йдеться про стан роботи з породою уельс селекції ІТ УААН, наведено інформацію про відтворювальні якості маток основних родин.

свині, уельська порода, відтворювальні якості, провідна група, чистопородне розведення

Уельська порода свиней є однією з найстаріших англійських порід свиней, вона виведена у ХІХ сторіччі. В Україну вона завезена в 1964 році та розводиться відтоді й дотепер у д/г Інституту тваринництва УААН “Гонтарівка” Вовчанського району Харківської області. За цей час стадо уельських свиней добре акліматизувалось та набуло своїх особливостей, що відрізняють її від сучасної уельської породи. Спрямована селекція, якою у свій час керували такі науковці, як В.О.Медведєв, А.Ф.Ткачов, А.І.Хватов та Р.С.Вар’ян, дала змогу створити високопродуктивну породу, що характеризується, поряд з високими м’ясними та відгодівельними якостями, високими материнськими якостями. Тварини уельської породи добре акліматизуються та зберігають високу продуктивність навіть у несприятливих умовах утримання та годівлі. Завдяки цим цінним особливостям порода була використана при створенні харківського м’ясного типу, української м’ясної породи, ростовського м’ясного типу та поліпшенні місцевих свиней Вірменії. Уельська порода при використанні її в системах схрещування та гібридизації вважається покращуючою відгодівельні і м’ясні якості. У породі завершується робота по створенню нового внутрішньопородного типу з прилиттям крові порід велика біла та ландрас (по 12,5 % кожної). Новий тип зберігає високі показники м’ясних та відгодівельних якостей уельської породи та характеризується високими відтворними якостями маток, що дасть змогу використовувати його в системах схрещування та гібридизації в якості першої батьківської форми. Матки ж цього типу можуть бути використані в якості материнських форм, в поєднаннях з кнурами інших м’ясних порід для отримання високоякісної м’ясної свинини. Поєднання високого рівня материнських якостей з високим рівнем відгодівельних та м’ясних якостей робить тварин цього типу універсальними для використання в системах схрещування та гібридизації.

Зараз в Україні уельську породу свиней розводять у д/г ІТ УААН “Гонтарівка” та його дочірньому господарстві СТОВ “Світанок”. Кнури уельської породи, яких розводять в Україні, представлені 9 лініями – Теда, Імперіала, Леда, Уейтера, Рекса, Ямса, Уотчмана, Велінгтона та Віктора, матки 7

родинами – Лайк Гьорл, Лайк Мейд, Куїні, Імпоузін, Дон Міст, Емпріс та Емі. Сучасні уельські свині селекції ІТ УААН, це довгі пропорційно розвинуті тварини білої масті з короткою блискучою щетиною, великими нависаючими вухами, округлою формою тулуба, довгою і рівною спиною, підтягнутим, з рівною нижньою лінією животом, подібні до породи ландрас, але міцнішої конституції, зокрема міцнішими ногами. Жива маса дорослих кнурів сягає 295-320 кг, свиноматок - 220-245 кг.

Завдяки своїм високим відтворювальним якостям свиноматки уельської породи в останній час набули великої популярності. Так, при вивченні продуктивності провідної групи свиней уельської породи д/г ІТ УААН “Гонтарівка” було встановлено, що матки характеризуються добрим розвитком – середня жива маса 235,4 кг, при довжині тулуба 170,2 см. При цьому вони характеризуються високим для м'ясних порід рівнем материнської продуктивності – багатоплідність 11,6 поросяти на опорос та маса гнізда при відлученні 210,1 кг.

При аналізі продуктивності маток провідної групи основного стада уельської породи свиней було встановлено, що найбільша їх кількість, що входить до провідної групи – це матки з 4-ма опоросами (46,7%), маток з трьома опоросами 20%, з двома - 13,3, з п'ятьма - 10%, шістьма - 6,7 та сьома - 3,3%. Найкращими показниками розвитку та продуктивності характеризуються матки з сьома опоросами (жива маса 245 кг, довжина тулуба 173 см, багатоплідність 13,0, маса гнізда при відлученні 227,0 кг). Також високими показниками продуктивності відзначаються матки з трьома та п'ятьма опоросами – 12,0 поросят при народженні, маса гнізда при відлученні у 60 днів 211,0 кг, та відповідно 11,7 поросят і 223,7 кг. Найдовше в основному стаді використовуються родини Дон Міст та Лайк Мейд. Найбільше у провідній групі основного стада представлені матки родини Лайк Гьорл (33%) та Лайк Мейд (24%), наймалочисельнішою є родина Емі(3%). За розвитком маток кращими є родини Дон Міст та Емпріс, відповідно середня жива маса маток 240,3 та 240,0 кг, при довжині тулуба 171,3 та 171,0 см. Найбільшою інтенсивністю використання характеризуються матки родин Дон Міст (5,0 опоросів), Лайк Мейд (4,3), Лайк Гьорл (4,1). Вищі показники багатоплідності у маток родин Емпріс та Емі – 12,0 поросят, а також у маток Куїні і Дон Міст – 11,7 поросят. Більшою масою гнізда при відлученні у 60 днів характеризуються матки родин Емі, Емпріс та Дон Міст – відповідно 225,0, 219,0 і 215,3 кг.

Таким чином, матки уельської породи свиней характеризуються високим рівнем відтворювальних якостей, як потенційних так і фактичних, не нижче рівня великої білої породи української селекції. Рівень продуктивності свиноматок основних родин уельської породи дає змогу використовувати їх у системах схрещування та гібридизації у поєднанні з іншими м'ясними породами та типами. У цьому напрямі перспективним є вивчення комбінаційної поєднуємості уельської породи з іншими м'ясними породами, що характеризуються високим рівнем відтворювальних якостей – українською м'ясною та ландрас. Подальшою перс-

пективною роботою з уельською породою свиней в Україні є консолідація материнських якостей всіх родин уельської породи свиней, з наступним підвищенням відгодівельних та м'ясних якостей молодняку. Також важливим на найближчий час є завершення роботи по створенню внутрішньопородного типу в уельській породі, створення дочірніх господарств для його розведення та подальшої апробація.

В статье рассказывается про состояние работы с породой уэльс селекции ИЖ УААН, приведено информацию про воспроизводительные качества маток основных семейств.

In issue showed on selection work with Welsh breed of pigs by selection of IAAS of UAAS, showed information of reproductive traits of dams of main dams line.

УДК 619:614.9:636.4.082

ВПЛИВ ГЕНОТИПУ СВИНЕЙ НА ГЕМАТОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ

О.Б. Шевченко*

Харківська державна зооветеринарна академія

Вивчали динаміку гематологічних показників у свиней різних генотипів. Встановлено, що частка впливу генотипу на морфологічні і біохімічні показники крові незначна і знаходиться в межах 0,231...0,386.

свині, генотип, гематологія, імунітет

Сила прояву природного імунітету залежить від багатьох факторів: віку, статі тварини, гормонального балансу, фізіологічного стану організму тощо, але більшість захисних механізмів організму знаходиться під генетичним контролем і детерміновані, в першу чергу, генотипом особини [4-7].

М'ясні породи свиней імпортої селекції (ландрас, дюрок, гемпшир тощо) не знайшли широкого використання в Україні при чистопородному розведенні із-за низької адаптаційної здатності і значної стрес чутливості. У той же час тільки тварини, які поєднують високі господарсько-корисні якості з необхідним рівнем стійкості до несприятливих факторів зовнішнього середовища, можуть забезпечити рентабельність виробництва продукції [1-3].

Кров разом з лімфою і тканинною рідиною складає внутрішнє середовище організму. Підтримуючи відносну постійність свого складу, вона забезпечує стабілізацію внутрішнього середовища, функціональну єдність частин організму і чутливо реагує на зміну як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Кров є посередником у всіх процесах обміну речовин, знаходячись в постійному контакті через

* Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор М.В.Чорний.